

Begroting 2023
Meerjarenraming 2024-2026

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
1 ISD in vogelvlucht 4
2 Beleidsbegroting 6
2.1 Programmaplan 6
2.2 Programma's 6
2.2.1 Participatie 6
2.2.2 Zorg 12
2.2.3 Overhead 18
2.3 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen 20
2.4 Vennootschapsbelasting 20
2.5 Onvoorzien 20
3 Paragrafen 21
3.1.1 Lokale heffingen 21
3.1.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 21
3.1.3 Onderhoud kapitaalgoederen 25
3.1.4 Financiering 25
3.1.5 Bedrijfsvoering 26
3.1.6 Verbonden partijen 26
3.1.7 Grondbeleid 26
4 Financiële begroting 27
4.1 Overzicht van baten en lasten 27
4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 27
4.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting 27
4.4 Uiteenzetting van de financiële positie 28
4.5 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld 29
5 Meerjarenraming 30
6 Bijlage 31
6.1 Taakstellingen 31
6.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten 31
6.3 Verdeling kosten begroting 2023 per gemeente 32
7 Lijst van afkortingen 33

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024 - 2026 van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek, Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen (ISD Bollenstreek).

In 2023 verwachten we een aantal ontwikkelingen.
De gevolgen van Covid-19 zijn naar verwachting volledig verdwenen.
Ondernemers die in de problemen zijn gekomen kunnen gebruik maken van de Bbz.
Ook in 2023 blijven we druk met digitaliseren, vooral in het contact met de klanten.
Het is onbekend hoe de huidige vluchtelingenstroom in 2023 zich ontwikkelt.
Na een periode van pilots zal voor Beschermd Wonen en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning volop aandacht zijn.
In samenwerking met de raden doen we onderzoek naar de beheersbaarheid van de kosten.

Het aantal bijstandsklanten stijgt naar verwachting licht in 2023.

Bij de Participatiewet is sprake van landelijke wetgeving en daar hebt u als raad geen directe invloed op. Bij de Zorguitgaven hebt u als raad meer bevoegdheden om aan de spreekwoordelijke knoppen te draaien en is het mogelijk om het beleid op onderdelen aan te passen en daarmee de uitgaven beheersbaar te houden. Hierover is begin 2022 met de raden een eerste discussie gestart en met de huidige raden vindt de vervolgdiscussie plaats.

De afgelopen jaren hebben ons getoond hoe moeilijk het is om het onverwachte te voorspellen. Deze begroting is gebaseerd op bestaand beleid, de realisatie van 2021 plus de nu bekende verwachtingen voor 2023.

Het blijft voor de ISD onzeker welke effecten het Coronavirus en de ontwikkelingen in de wereld (zoals bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne) hebben op de taken die de ISD uitvoert.

De ISD Bollenstreek is een flexibele organisatie die snel op nieuwe ontwikkelingen kan inspelen. Daarom zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Lisse, april 2022
Dagelijks Bestuur ISD Bollenstreek

1 ISD in vogelvlucht

Tabel 1 ISD in vogelvlucht

ISD Bollenstreek in vogelvlucht							
(x € 1.000)	Realisatie 2021		Begroting 2022			Begroting 2023	
Participatie							
Uitkeringen	17.947		18.595			18.933	
Loonkostensubisdie	1.113		828			1.228	
Medische keuringen	38		95			60	
Tozo	4.956		15-			15-	
TONK	163		-				
Statushouders trajectkosten	35		114			117	
Project Meedoen!	2		304			-	
Wet Inburgering	-		406			416	
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.059		2.044			2.216	
Exploitatiekosten	3.628		4.122			4.136	
Totaal programma Participatie		**29.941**		**26.493**			**27.090**
Zorg							
Wmo	22.082		23.588			24.295	
Jeugd	2.445		2.405			2.562	
Exploitatiekosten	2.650		2.813			2.818	
Totaal programma Zorg		**27.177**		**28.805**			**29.675**
Overhead		**3.000**		**3.059**			**3.352**
Totaal ISD Bollenstreek		**60.118**		**58.357**			**60.117**

Voor de gemeenten geldt dat het Rijk deze kostenstijging gedeeltelijk compenseert in de gemeente uitkering en specifieke budgetten.

Exploitatiekosten zijn de kosten om de ISD Bollenstreek te laten functioneren. We kennen exploitatiekosten (bijvoorbeeld personeelskosten, huisvestingskosten, kantoorkosten etc.), kosten voor Participatie en kosten voor Zorg.

Overhead is het deel van de exploitatiekosten dat niet direct aan de uitvoering van de participatie en/of zorg kan worden toegedicht.

De aan de programma's toegerekende exploitatiekosten zijn in 2023 ten opzichte van 2021 hoger in verband met de jaarlijkse indexatie en een toename van het aantal fte's in verband met extra taken.

Verschil tussen realisatie 2021 en begroting 2023
De totale kosten van de ISD Bollenstreek in 2021 waren 60,1 mln. Zonder kosten TOZO is dat € 55,2 mln.
De begroting 2023 (ook zonder TOZO) geeft een bedrag van € 60,1 mln. Dat is € 4,9 mln. meer.

Deze toename bestaat uit:

Tabel 2 Verschil kosten 2021 - 2023

Participatie					
Uitkeringen	+		€ 1,2 mln.		
Overige	+		€ 0,3 mln.		
Exploitatie	+		€ 0,6 mln.		
Totaal	+				€ 2,1 mln.
Zorg					
Wmo	+		2,3 mln.		
Exploitatie	+		0,2 mln.		
Totaal	+				€ 2,5 mln.
Overhead	+				€ 0,4 mln.
Totaal	+				€ 4,9 mln

De verwachte kosten stijgen van realisatie 2021 naar begroting 2023 (twee jaar) 5% per jaar, 10% totaal. De oorzaak is dat we meer taken uitvoeren en het indexeren van de algemene kostenstijging. We verwachten dat het aantal uitkeringen levensonderhoud stijgt. Deze verwachting is gebaseerd op het programma Frontin Buig. Dat is een wetenschappelijke applicatie, waarmee we de uitgaven en klantenaantallen voor de komende jaren kunnen berekenen.
Frontin Buig houdt rekening met (economische) ontwikkelingen, zoals ook de mogelijke effecten van het coronavirus.
De gemeenten ontvangen daarvoor compensatie door verhoging van het BUIG-budget.

De zorgkosten stijgen door vergrijzing en aanpassing van de prijzen met de indexcijfers.
De exploitatiekosten en overhead stijgen mee met het aantal uitkeringen en voorzieningen.

Voor een aantal uitgaven ontvangen gemeenten extra middelen in het gemeentefonds. De uitgaven liggen vaak bij de ISD Bollenstreek, terwijl de baten bij de gemeenten binnenkomen. Dit zien we bijvoorbeeld bij uitvoeringskosten TOZO en TONK, vroegsignalering en SDV voor zelfstandigen.
Hierdoor stijgen de uitgaven bij de ISD Bollenstreek, maar kost het gemeenten geen extra geld.

De gemeenten hebben zicht op de hoogte van deze bedragen.

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

De ISD Bollenstreek kent twee programma's:

- Participatie
- Zorg

De formatie is in 2023 gelijk aan de huidige formatie.

Tabel 3 Formatieoverzicht

Formatie ISD Bollenstreek 2023	Totaal	Overhead	Participatie	Zorg
Totaal fte's	108,07	24,12	48,92	35,03
Uren = 1.400 per fte	151.304	33.768	68.489	49.047
Totaal % per programma	100%	22,32%	45,27%	32,42%

De notitie Overhead van de commissie BBV is leidend voor de toerekening naar de programma's.
Onder overhead verstaan we alle functies die zich bezighouden met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Tot overhead rekenen we alle functies, die niet direct met klanten werken: directie, boekhouding, applicatiebeheer, planning & control, kwaliteit, contractbeheer, interne controle, personeelszaken, communicatie, facilitaire zaken en archief.

2.2 Programma's

2.2.1 Participatie

Wat willen we bereiken?
Werk boven inkomen
Bij de ISD staat werk voorop. Wie kan werken, moet werken. De ISD ondersteunt bij het vinden van werk in samenwerking met het SPW, dat in opdracht van de ISD trajecten uitvoert.

Maar niet iedereen slaagt erin om werk te vinden. Iemand die geen werk kan vinden en/of niet zelf in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan bij ons aankloppen voor hulp. Dit kan een uitkering (PW, IOAW, IOAZ of Bbz) zijn.

Maar belangrijker is de hulp die we bieden om klanten weer aan het werk te helpen. Een primaire taak van de ISD is samen mét de klant ervoor te zorgen dat de klant zelf in zijn/haar levensonderhoud kan voorzien.

Wat gaan we doen?
De ISD zorgt voor een bijstandsuitkering als de klant onvoldoende inkomen heeft om de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te betalen. Ook in 2023 verstrekken we uitkeringen aan degenen die daar recht op hebben. Daarbij staat het hanteren van de menselijke maat voorop. We doen dat op een professionele en klantvriendelijke manier met goed opgeleide medewerkers. We zetten ons in om onze klanten zo snel mogelijk uit te laten stromen naar betaald werk.
Zijn er bijzondere omstandigheden, of heeft de klant extra kosten, dan kan indien voldaan wordt aan de voorwaarden gebruik gemaakt worden van; de bijzondere bijstand, de individuele inkomenstoeslag en de collectieve aanvullende zorgverzekering.

Participatiewet
Onze werkzaamheden op het gebied van uitvoering van de Participatiewet gaan in 2023 door.
We gaan nog meer de nadruk leggen op klanten aan het werk helpen (Arbeidsparticipatie) en ervoor zorgen dat we klanten snel, efficiënt en met respect behandelen, maar dat uitkeringen bij de juiste mensen terecht komen.

Loonkostensubsidie
Loonkostensubsidie is een goed instrument om mensen die niet in staat zijn om zelfstandig het minimumloon te verdienen, aan werk te helpen. Dat doen we door een deel van het salaris te betalen aan de werkgever, ondersteuning en begeleiding op de werkplek te bieden en de werkgever te ontzorgen.

Statushouders
Als gevolg van de taakstelling van de gemeenten en door de coronacrisis is het aantal statushouders in de bijstand gestegen. Door het aanbieden van diverse instrumenten zoals taalcursussen, stage en Geldplan statushouders willen we de zelfredzaamheid stimuleren. Inmiddels de Inburgering een reguliere taak van de ISD Bollenstreek. Daarom hebben we in de cijfers het project Statushouders en Wet Inburgering bij elkaar gevoegd.

Wet Inburgering
De Wet Inburgering is in 2022 ingegaan en zal ook in 2023 door de ISD worden uitgevoerd. Het is niet bekend of de nieuwe groep vluchtelingen (uit Oekraïne) ook onder deze wet gaan vallen.

Inkomensondersteunende voorzieningen
De bijzondere bijstand is een vergoeding voor bijzondere noodzakelijke kosten voor klanten met een laag inkomen en vermogen. Deze ondersteuning bestaat onder andere uit: aanvullende zorgverzekering, budgetbeheer, minimabeleid, individuele inkomenstoeslag en de individuele studietoeslag.

Wat gaat het kosten?

Tabel 4 Participatie

Uitkeringkosten Participatie (x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten			
PW	18.400	19.158	19.387
Loonkostensubsidie	1.123	860	1.239
Medische keuringen	39	95	60
Tozo	5.368	-	-
TONK	164	-	-
Wet Inburgering	35	520	533
Project Meedoen!	2	304	-
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.192	2.134	2.346
Subtotaal lasten:	**27.324**	**23.071**	**23.564**
Baten			
Debiteurenontvangsten PW	453-	563-	453-
Debiteurenontvangsten loonkostensubsidie	11-	32-	11-
Debiteurenontvangsten re-integratie	1-	-	-
Debiteurenontvangsten Tozo	412-	15-	15-
Debiteurenontvangsten inkomensondersteunende voorzieningen	134-	90-	130-
Subtotaal baten	**1.011-**	**700-**	**609-**
Exploitatiekosten	**3.628**	**4.122**	**4.136**
Totaal Participatie	**29.941**	**26.493**	**27.090**

Bij het verstrekken van Tozo-kredieten hebben we op grond van BBV voorschriften, onmiddellijk een vordering opgenomen voor de nominale waarde.
Dit is daardoor niet in de kosten, maar in de Balans terug te vinden.

Hieronder een overzicht van de verwachte budgetten, die gebaseerd zijn op het moment van opstellen van het in de begroting verwachte budget 2023 volgens het programma **Frontin Buig**.
Frontin Buig is een wetenschappelijke applicatie waarmee we de uitgaven en klantenaantallen voor de komende jaren kunnen berekenen. Dit biedt meer houvast dan onze eigen inschattingen.

Tabel 5 Verwachte budgetten 2023

Rijksbijdragen voor gemeenten 2023	
(x € 1)	**BUIG**
Hillegom	3.862.944
Lisse	3.625.566
Noordwijk	8.292.474
Teylingen	5.972.597
Totaal	**21.753.581**

Deze budgetten gelden als basis voor de verdeling van de kosten van het programma Participatie.

Het Rijk stelt gedurende het lopende jaar het voorlopige BUIG budget bij aan de hand van de ontwikkelingen. In de eerste helft van het jaar publiceert de overheid het nader voorlopig budget en in september van het lopende jaar stelt het Rijk het BUIG-budget definitief vast. Het uiteindelijke budget is afhankelijk van de gerealiseerde prijs en het volume (aantal uitkeringen) in het voorgaande jaar, van een inschatting van de effecten van de conjunctuur en Rijksbeleid in het begrotingsjaar zelf en van een indexering van de gemiddelde prijs. Voor de inschattingen maken we gebruik van het programma Frontin Buig, dat we samen met de gemeenten hebben aangeschaft.

Tabel 6 BUIG

BUIG (x € 1)	
Verwacht BUIG budget	21.753.581
Begrote kosten ten laste van BUIG budget	-20.161.143
Verwacht overschot	**1.592.438**

De verwachte aantallen uitkeringsgerechtigden per 31 december 2023 zijn per gemeente gebaseerd op historische aantallen en de verwachte stijging van de aantallen volgens het programma Frontin Buig (+7% ten opzichte van 2021).

De ISD Bollenstreek vraagt van de gemeenten het bedrag van de verwachte uitgaven. Dat betekent dat de gemeenten het overschot op de BUIG zelf ontvangen en beheren.
De praktijk leert dat de budgetten regelmatig wijzigen. In de loop van 2022 maakt de overheid het definitieve budget bekend. Het is dus prematuur om het overschot nu al elders in te zetten.

Tabel 7 Verwachte aantallen klanten uitkeringen

Gemeentenaam	**31-12-2021**	**31-12-2023**
Hillegom	246	263
Lisse	227	243
Noordwijk	460	492
Teylingen	307	328
Totaal	**1.240**	**1.326**

Bij 2023 staan de verwachte aantallen volgens de begroting; 2023 is gebaseerd op de realisatie 2021 met een verwachte stijging van het aantal klanten volgens de prognose van het programma Frontin Buig.

De verwachte uitgaven voor de uitkeringen 1.305 (gemiddeld aantal uitkeringen) x € 14.500 = € 18.922.500.
Het bedrag voor Bijstand voor zelfstandigen bestaat uit uitkeringskosten voor levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen. Hierin is niet meegenomen de mogelijk verhoging van de bijstandsnorm in de komende tijd.

Loonkostensubsidie
Wij verwachten in 2023 op dezelfde manier loonkostensubsidie te verstrekken als in de afgelopen jaren.

Tabel 8 Verwachte aantallen klanten Loonkostensubsidie

Gemeentenaam	31-12-2021	31-12-2023
Hillegom	21	23
Lisse	29	32
Noordwijk	47	52
Teylingen	52	57
Totaal	**149**	**164**

Medische keuringen
Deze kosten bestaan uit medische keuringen. De verwachting is dat de kosten in 2023 weer naar het niveau van voor de Coronacrisis gaan. Het bedrag schatten wij in op 60.000.

TOZO
In 2023 is er alleen nog de afhandeling van de terugvordering van de bedrijfskredieten. De baten bestaan dan nog uit de ontvangen rente.

Wet Inburgering
De Wet Inburgering is in 2022 ingegaan en zal ook in 2023 door de ISD worden uitgevoerd.

Inkomensondersteunende voorzieningen
De verwachting voor 2023 is dat de inkomensondersteunende voorzieningen stijgen door onder andere de toename van het aantal PW uitkeringen.

Debiteurenontvangsten
Bij de begroting hebben we de verwachting ingeschat op basis van het verleden.

Tabel 9 Participatie per gemeente

Programma Participatie	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
x € 1.000					
Lasten					
PW	3.433	3.203	7.431	5.319	19.387
Loonkostensubsidie	219	205	475	340	1.239
Keuringen arbeidsgeschiktheid	11	11	21	17	60
Wet Inburgering	98	98	189	148	533
Inkomensondersteunende voorzieningen	444	449	786	667	2.346
Lasten totaal Particiaptie	**4.205**	**3.967**	**8.902**	**6.490**	**23.564**
Baten					
Debiteurenontvangsten PW	80-	75-	174-	124-	453-
Debiteurenontvangsten LKS	2-	2-	4-	3-	11-
Debiteurenontvangsten Tozo	3-	3-	5-	4-	15-
Debiteurenontvangsten inkomensondersteunende voorzieningen	24-	24-	46-	36-	130-
Baten totaal Participatie	**109-**	**103-**	**229-**	**167-**	**609-**
Exploitatiekosten	**760**	**764**	**1.466**	**1.146**	**4.136**
Totaal programma Participatie	**4.856**	**4.627**	**10.139**	**7.468**	**27.090**

De vergelijkingscijfers van Project Statushouders zijn opgenomen bij Wet Inburgering.

Tabel 10 Beleidsindicatoren

Personen met een bijstandsuitkering	96,88	aantal per 10.000 inwoners

2.2.2 Zorg

Wat willen we bereiken?
De ISD wil ervoor zorgen dat iedere bewoner van de Bollenstreek de voorziening krijgt waar hij of zij recht op heeft, als blijkt dat de ondersteuning niet geboden kan worden vanuit de eigen kracht, het sociale netwerk of voorliggende voorzieningen. Dat willen we snel en efficiënt doen. Het is een continu proces om de doorlooptijden verder naar beneden te krijgen, de administratieve rompslomp te beperken en de klantvriendelijkheid verder te vergroten. Het is onze ambitie om ook bij dit programma onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn. Ook hier geldt dat de menselijke maat voorop staat.

Wat gaan we doen?
De ISD voert op het gebied van Zorg een aantal regelingen uit; hulp bij het huishouden, begeleiding, rolstoelen, collectief vervoer, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen, onderzoekskosten, eigen bijdrage, PGB jeugd en schulddienstverlening.

PGB Jeugd
We zijn verantwoordelijk voor de administratieve taken van PGB Jeugd. Verstrekkingen bij PGB Jeugd verantwoorden we bij het hoofdstuk Zorg. De ISD Bollenstreek kent twee programma's: Participatie en Zorg. Verstrekkingen aan Jeugd past het beste bij Zorg. Een andere optie zou zijn om een derde programma voor de PGB's Jeugd te maken. Gezien de hoogte van de bedragen en de noodzaak om daar dan ook exploitatiekosten aan toe te kennen, ligt het niet voor de hand om een afzonderlijk programma te maken.

Schulddienstverlening
De kosten voor Schulddienstverlening bestaan voornamelijk uit formatie en automatisering. Deze zijn verwerkt in de doorbelaste exploitatiekosten aan het programma Participatie, inclusief Vroegsignalering en schulddienstverlening aan zelfstandig ondernemers.

Beschermd Wonen
Beschermd Wonen is een ambulante vorm van begeleiding voor personen met een psychiatrische achtergrond.
Na een pilot in 2022 komt deze taak van Leiden naar de gemeenten. De ISD heeft daar een rol in.

Wet Maatschappelijke Zorg
De gemeenten zorgen ervoor dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Zij bieden daarbij ondersteuning.
Ook dit is een taak die de ISD gaat uitvoeren.

Wat gaat het kosten?

Tabel 11 Programma Zorg totaal

Totaal	2021	2022	2023
Zorg x € 1.000	**realisatie**	**begroting**	**begroting**
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	8.592	8.734	9.279
Wmo - HbH PGB	368	460	397
Wmo - begeleiding ZIN	9.242	9.281	9.870
Wmo - begeleiding PGB	820	1.053	876
Wmo - beschermd wonen	-	564	564
Wmo - rolstoelen	722	787	771
Wmo - collectief vervoer	870	937	929
Wmo - collectief vervoer niet geleverd	-	-	-
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.120	1.105	1.196
Wmo - woonvoorzieningen	1.114	1.305	1.190
Wmo - onderzoekskosten	39	45	42
Subtotaal Wmo	**22.886**	**24.271**	**25.113**
Jeugd			
PGB Jeugd	**2.445**	**2.405**	**2.562**
Subtotaal lasten zorg	**25.330**	**26.676**	**27.675**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	740-	608-	740-
Debiteurenontvangsten	36-	26-	36-
Inkomsten schuldregelingen	43-	49-	43-
Subtotaal baten zorg	**819-**	**683-**	**819-**
Exploitatiekosten	**2.650**	**2.813**	**2.818**
Programma Zorg	**27.161**	**28.805**	**29.674**

Tabel 12 Beleidsindicatoren

Clienten met een maatwerkarrangement Wmo	707,71	per 10.000 inwoners

Uitgangspunten per gemeente per voorziening
De kosten van de zorgvoorzieningen komen volledig ten laste van de gemeenten waarvoor de voorziening is verstrekt.

Onderstaand vindt u per gemeente een overzicht met daarin de realisatie 2021, de begroting 2022 en de begroting 2023**.** Per gemeente staan de uitgangspunten voor de begroting.

Alle begrote bedragen zijn berekend in lijn met het ingezette beleid waarvan de effecten nu zichtbaar worden.

We hebben rekening gehouden met verschillende prijsindexaties en een toename van het gebruik door vergrijzing van 1% per jaar ten opzichte van de realisatie 2021.

Tabel 13 Programma Zorg gemeente Hillegom

Hillegom	2021	2022	2023
Zorg x € 1.000	**realisatie**	**begroting**	**begroting**
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	1.650	1.668	1.782
Wmo - HbH PGB	58	75	63
Wmo - begeleiding ZIN	1.860	1.936	1.987
Wmo - begeleiding PGB	119	110	127
Wmo - beschermd wonen	-	68	68
Wmo - rolstoelen	134	123	144
Wmo - collectief vervoer	158	167	169
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	226	201	242
Wmo - woonvoorzieningen	190	218	203
Wmo - onderzoekskosten	8	8	8
Subtotaal Wmo	**4.403**	**4.572**	**4.791**
Jeugd			
PGB Jeugd	482	591	505
Subtotaal lasten zorg	**4.885**	**5.164**	**5.295**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	144-	120-	144-
Debiteurenontvangsten	0-	13-	0-
Inkomsten schuldregelingen	8-	16-	8-
Subtotaal baten zorg	152-	149-	152-
Exploitatiekosten	**492**	**521**	**518**
Programma Zorg	**5.224**	**5.536**	**5.661**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Beschermd wonen
In 2022 zijn we gestart met de pilot, vanaf 2023 hoort het bij de reguliere taken van de ISD. De financiële gevolgen zijn nog niet bekend. Zodra duidelijk is hoeveel geld hierin omgaat volgt een begrotingswijziging.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met een prijsindex van 2,4% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021.

Tabel 14 Programma Zorg gemeente Lisse

Lisse	2021	2022	2023
Zorg x € 1.000	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	1.715	1.791	1.852
Wmo - HbH PGB	113	133	122
Wmo - begeleiding ZIN	2.184	2.048	2.333
Wmo - begeleiding PGB	151	147	161
Wmo - beschermd wonen	-	158	158
Wmo - rolstoelen	162	221	173
Wmo - collectief vervoer	139	146	149
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	187	196	200
Wmo - woonvoorzieningen	169	228	181
Wmo - onderzoekskosten	7	14	7
Subtotaal Wmo	**4.827**	**5.083**	**5.335**
Jeugd			
PGB Jeugd	431	398	451
Subtotaal lasten zorg	**5.258**	**5.481**	**5.786**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	155-	134-	155-
Debiteurenontvangsten	1-	1-	1-
Inkomsten schuldregelingen	8-	12-	8-
Subtotaal baten zorg	164-	146-	164-
Exploitatiekosten	**495**	**524**	**520**
Programma Zorg	**5.589**	**5.859**	**6.143**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Beschermd wonen
In 2022 zijn we gestart met de pilot, vanaf 2023 hoort het bij de reguliere taken van de ISD. De financiële gevolgen zijn nog niet bekend. Zodra duidelijk is hoeveel geld hierin omgaat volgt een begrotingswijziging.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met een prijsindex van 2,4% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021.

Tabel 15 Programma Zorg gemeente Noordwijk

Noordwijk	2021	2022	2023
Zorg x € 1.000	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	3.065	3.099	3.310
Wmo - HbH PGB	133	170	144
Wmo - begeleiding ZIN	2.293	2.294	2.449
Wmo - begeleiding PGB	306	357	327
Wmo - beschermd wonen	-	127	127
Wmo - rolstoelen	257	281	275
Wmo - collectief vervoer	358	405	382
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	482	498	515
Wmo - woonvoorzieningen	441	511	471
Wmo - onderzoekskosten	17	14	18
Subtotaal Wmo	**7.352**	**7.755**	**8.016**
Jeugd			
PGB Jeugd	918	825	962
Subtotaal lasten zorg	**8.269**	**8.580**	**8.978**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	252-	203-	252-
Debiteurenontvangsten	12-	2-	12-
Inkomsten schuldregelingen	15-	21-	15-
Subtotaal baten zorg	**279-**	**227-**	**279-**
Exploitatiekosten	**932**	**992**	**999**
Programma Zorg	**8.922**	**9.345**	**9.698**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Beschermd wonen
In 2022 zijn we gestart met de pilot, vanaf 2023 hoort het bij de reguliere taken van de ISD. De financiële gevolgen zijn nog niet bekend. Zodra duidelijk is hoeveel geld hierin omgaat volgt een begrotingswijziging.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met een prijsindex van 2,4% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021.

Tabel 16 Programma Zorg gemeente Teylingen

Teylingen	2021	2022	2023
Zorg x € 1.000	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	2.162	2.176	2.335
Wmo - HbH PGB	64	81	69
Wmo - begeleiding ZIN	2.905	3.003	3.102
Wmo - begeleiding PGB	244	438	261
Wmo - beschermd wonen	-	212	212
Wmo - rolstoelen	168	163	179
Wmo - collectief vervoer	215	219	230
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	224	210	239
Wmo - woonvoorzieningen	314	348	335
Wmo - onderzoekskosten	8	9	8
Subtotaal Wmo	**6.304**	**6.860**	**6.971**
Jeugd			
PGB Jeugd	**615**	**591**	**644**
Subtotaal lasten zorg	**6.919**	**7.451**	**7.615**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	189-	151-	189-
Debiteurenontvangsten	23-	10-	23-
Inkomsten schuldregelingen	12-	-	12-
Subtotaal baten zorg	**224-**	**161-**	**224-**
Exploitatiekosten	**731**	**776**	**781**
Programma Zorg	**7.426**	**8.065**	**8.172**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Beschermd wonen
In 2022 zijn we gestart met de pilot, vanaf 2023 hoort het bij de reguliere taken van de ISD. De financiële gevolgen zijn nog niet bekend. Zodra duidelijk is hoeveel geld hierin omgaat volgt een begrotingswijziging.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021 met een prijsindex van 2,4% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2021.

2.2.3 Overhead

Tabel 17 Overzicht kosten overhead

(x € 1.000)	realisatie 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten			
Salariskosten ISD	6.712	8.004	7.695
Personeelsvergoedingen ISD	50	110	80
Overige personeelskosten	234	220	220
Huur kantoor	373	385	390
Automatisering	661	507	519
Reclame- en promotiekosten	22	12	17
Vakliteratuur	1	13	7
Huisvestingskosten	61	73	64
Kantoorkosten	206	199	216
Accountantskosten	80	55	74
Advieskosten	39	96	67
Inhuur en uitzendkrachten	165	157	180
Uitbestedingen Teylingen	309	319	303
Uitvoeringskosten derden	52	46	54
Algemene kosten	72	76	75
Bank- en Rentekosten	10	9	11
Afschrijving kantoormeubilair	20	40	40
Uitvoeringskosten Tozo	200	200	200
Uitvoeringskosten Vroeg erop af	90	-	94
Incidentele baten en lasten	77-	-	-
Subtotaal		***10.521***	***10.306***
Algemene korting 2%		*196-*	
Subtotaal	**9.278**	**10.324**	**10.306**
Toerekening Participatie	**3.628-**	**3.822-**	**4.136-**
Toerekening Zorg	**2.650-**	**2.746-**	**2.818-**
Totaal Overhead	**3.000**	**3.756**	**3.352**

In de begroting 2023 zijn op basis van de BBV voorschriften alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, toegerekend tot de overhead. De kosten die direct zijn toe te rekenen aan de taakvelden bestaan uit de personeelskosten van de medewerkers van de betreffende afdeling, automatisering en inhuur en uitzendkrachten. Dit alles op basis van de procentuele verhouding zoals weergegeven in het formatieoverzicht.
De berekening waaruit blijkt dat de kosten van de ISD binnen de bezuinigingsopdracht (Financiële kaderstelling Holland Rijnland) blijven, vindt u in bijlage 6.1.

De verwachtingen zijn gebaseerd op de realisatie 2021 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 2,4% per jaar.

Salariskosten
De salariskosten zijn gebaseerd op de toegestane formatie. Op basis van de realisatiecijfers van de afgelopen drie jaar komen we uit op een gemiddeld realisatiepercentage van 95%. We begroten voor 2023 op basis van dit percentage.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT):
Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Hierin is bepaald dat topfunctionarissen niet meer mogen verdienen dan het wettelijk maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriële regeling.

In 2021 is het algemene maximum € 209.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.

Personeelsvergoedingen ISD
De personeelsvergoeding staat in relatie tot de salariskosten. Door het wegvallen van woon-werk verkeer i.v.m. thuiswerken zijn de kosten in 2021 lager. In 2023 verwachten we een stijging.

Overige personeelskosten
De kosten omvatten opleiding, vorming en training, werving en selectie van personeel, arbozorg, kosten ondernemingsraad, personeelsvereniging, teambuilding, kerstpakketten, etc.

Huur kantoor
Betreft de huur van het gebouw aan de Hobahostraat 92.

Automatisering
Alle kosten van automatisering zitten in deze post. Wij maken gebruik van de volgende software: voor de uitkeringen: GWS, voor de Wmo; Zorgned, voor de databaseverwerking: Oracle, voor schulddienstverlening: Allegro, voor Vroeg Eropaf: Inforing, voor de boekhouding: Exact Online en voor de kantoorautomatisering: Office.

Reclame- en promotiekosten
De kosten zijn voor informatieverstrekking aan onze klanten.

Vakliteratuur
Onder deze post staan de kosten van vakliteratuur en lidmaatschap Stimulansz, diverse wetboeken, handboeken, dag- en weekbladen en boeken en tijdschriften.

Huisvestingskosten
Dit betreft schoonmaken/onderhoud en kantoorinventaris.

Kantoorkosten
Deze post bestaat uit kantoorartikelen, telefoon, porti, kantoormachines, koffie en thee.
Door invoering van digitalisering verwachten we in de toekomst een besparing op deze post.

Accountantskosten
De kosten voor de controle van de accountant.

Advieskosten
Hierin zijn opgenomen verwachte advieskosten voor o.a. aanbestedingen.

Inhuur en uitzendkrachten
Hierin zijn opgenomen verwachte kosten voor inhuur.

Uitbestedingen HLT Samen
De ISD maakt gebruik van de diensten van HLT Samen op het gebied van automatisering en personeelsadministratie.

Uitvoeringskosten derden
De uitvoeringskosten betreffen de kosten van de uitvoering van tegenprestatie naar vermogen of preventieve activiteiten bij schulddienstverlening toegevoegd, die voorheen via subsidies van de gemeenten betaald werden.

Algemene kosten
Hierin is opgenomen presentiegelden commissie bezwaar & beroep en de cliëntenraad, proceskosten, opvragen van voertuiginformatie, contributies, verzekeringen en diverse kleine kosten.

Bank- en Rentekosten
Alle door de banken in rekening gebrachte kosten en betaalde/ontvangen rente.

Afschrijving kantoormeubilair
Afschrijvingskosten op het kantoormeubilair.

Uitvoeringskosten TOZO
Dit zijn kosten die we denken te maken bij de afhandeling van de regeling, met name bij de terugvordering van de bedrijfskredieten.

Incidentele baten en lasten
Onvoorziene en niet toe te rekenen baten en lasten. Ook verrekeningen uit voorgaande dienstjaren vallen hieronder.

Tabel 18 Beleidsindicatoren
De beleidsindicatoren volgens het BBV.

Formatie	0,84	fte per 1.000 inwoners
Bezetting	0,84	fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	80,33	per inwoner
Externe inhuur	2,20	% van de totale loonkosten
Overhead	5,58	% van de totale lasten

2.3 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

De middelen die de ISD ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Tabel 19 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen (x € 1.000)	
Hillegom	11.126
Lisse	11.392
Noordwijk	21.034
Teylingen	16.565
Totaal	**60.117**

Tabel 20 Structureel begrotingssaldo

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
(bedragen x € 1.000)				
Saldo van baten en lasten	-	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-	-	-	-
Structureeel begrotingssaldo	-	-	-	-

Deze tabel is een verplichting vanuit het BBV
Het structureel begrotingssaldo van de ISD Bollenstreek is nihil. Al onze kosten dekken we uit de bijdrage van de deelnemende gemeenten. Tekorten of overschotten op onze uitgaven ten opzichte van het Rijksbudget, komen tot uitdrukking in de begroting van de gemeenten.

2.4 Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooien op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet Vpb-plichtig.

2.5 Onvoorzien

Er komen geen incidentele baten en lasten voor in de begroting 2023.

3 Paragrafen

3.1.1 Lokale heffingen

De ISD kent geen lokale heffingen.

3.1.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Met de steeds groeiende financiële stromen binnen de ISD gaan deze risico's en vooral de beperking daarvan, een steeds grotere rol spelen. Deze groei wordt veroorzaakt door het toenemende takenpakket van de ISD en wijzigingen in de budgettering.

Risico
De ISD heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. Andere risico's kan de ISD overdragen, bijvoorbeeld op de gemeenten. Soms moeten we accepteren dat er risico's zijn, waar we niet veel aan kunnen doen.
De gemeenten staan garant voor alle tekorten bij de ISD en in die zin lopen zij dan ook de risico's. De ISD heeft in kaart gebracht welke risico's de gemeenten dan wel de ISD lopen.

Er is onderscheid gemaakt in algemene risico's (risico's die in elk bedrijf aanwezig zijn) en specifieke risico's (risico's specifiek voor een ISD of een sociale dienst).

De kans en het effect van een gebeurtenis zijn uitgedrukt in een cijfer oplopend van 1 tot en met 25. Dit cijfer is het gevolg van het vermenigvuldigen van de kans x effect.

Waarbij een hele kleine kans staat voor getalwaarde 1 en een grote kans voor getalwaarde 5.
Waarbij geringe schade staat voor getalwaarde 1 en fatale schade voor getalwaarde 5.

Risico = kans x effect

Risicoprofiel
De belangrijkste risico's zijn:

1. Algemene risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico	Financiële gevolgen	maatregel
Brand of andere calamiteit waardoor de inventaris verloren gaat en de voortgang van het werk niet meer mogelijk is	1 x 1 = 1	schade oplopend tot maximaal € 1.130.224 (dit is de aanschafwaarde van de vaste activa per 31-12-2021). Huur ander pand € 97.444	De financiële risico's van brand zijn gedekt door de verzekering.
Fraude/ integriteitsschendingen	2 x 2 = 4	PM (is afhankelijk van omvang fraude, dit is niet bij benadering aan te geven)	Dagelijks worden betalingen zowel aan klanten als crediteuren gecontroleerd op bankrekeningnummer. Daarnaast worden dagelijks de betalingen steekproefsgewijs gecontroleerd.
Vermindering van taken ISD, bijvoorbeeld Wmo/opheffen	1 x 3 = 3	WW-verplichtingen + bovenwettelijke uitkering 50 fte's (Wmo)	Afsluiten tijdelijke arbeidscontracten.

ISD/uittreden gemeenten		€ 5.700.000 tot € 11.400.000 bij opheffing ISD Schaalnadelen: PM	Overgang ISD personeel naar gemeenten/andere organisaties die taken overnemen. Begeleiding bij van werk naar werktrajecten.
Automatisering, gegevens weg als gevolg van calamiteit bij bijv. HLT Samen (bijv. brand)	1 x 4 = 4	Inhuur extra fte's om gegevens opnieuw in te brengen en betalingen te verzorgen € 250.000	De ISD maakt dagelijks een back-up van alle bestanden zowel van de uitkeringsbestanden als van de boekhouding. In geval van calamiteiten (brand e.d.) kan de ISD deze bestanden gebruiken om elders te verwerken. We kunnen altijd zorgdragen voor de betaling van de uitkeringen (binnen enkele dagen).

2. Specifieke risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico		maatregel
Bijstand: Toename klanten als gevolg economische crisis/minder participatiegelden/ Achterblijven uitstroom via SPW	5 x 2 = 10	50 klanten extra x gemiddeld € 14.500 = € 725.000 per jaar	Poortwachterfunctie, handhaven, re-integratie-activiteiten. Aanvragen vangnetuitkering. Tekorten gedekt door gemeenten*
Toename beroep op bijzondere bijstand	4 x 1 = 4	10 % toename = € 225.000	Beleid wijzigen (veel van wat de ISD verstrekt is bovenwettelijk) / begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Verlaging van de eigen bijdrage door het Rijk	4 x 2 = 8	Sterk verlaagd eigen bijdrage en 5 % toename Hbh en vervoer-voorzieningen € 150.000	Als het Rijk de eigen bijdrage sterk verlaagd heeft dat twee gevolgen: 1. Verminderde inkomsten uit eigen bijdrage; 2. Een sterke aanzuigende werking op de voorzieningen, waardoor we veel meer uitgaven hebben.
Toename beroep op individuele voorzieningen ingevolge de Wmo	4 x 2 = 8	10 % toename = € 2.197.700	Beleid wijzigen (kiezen voor wettelijk minimale variant, meer algemene voorzieningen, zoals scootmobielpool), begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Wettelijke mogelijkheid tot 5 jaar uitnutting PGB	1 x 1 = 1	Niet benutte PGB's 5 jaar = € 3.832.856	Restant budget PGB is nog 5 jaar recht op uitbetaling
Incident met Informatiebeveiliging	4 x 3 = 12	PM	Het risico bij informatiebeveiliging brengen we omlaag door diverse audits te laten uitvoeren. De gevolgen zijn moeilijk in geld uit te drukken.
Nieuwe aanbesteding (hulpmiddelen, begeleiding, Hbh en collectief vervoer)	1 x 1 = 1	Nieuwe aanbestedingen kunnen leiden tot hogere prijzen = € 1.500.000	De ISD gaat in 2022 hulpmiddelen aanbesteden.

3. Weerstandsvermogen

Op grond van voorgaande inventarisatie van de risico's en rekening houdend met de risicofactor is de berekening van het weerstandsvermogen als volgt;

Tabel 21 berekening weerstandsvermogen

Risico	Factor	Schadebedrag	Weerstandsvermog
1. Brand	1/25	€ 1.227.668	49.107
2. Fraude	4/25	pm	-
3a. Vermindering taken	3/25	€ 5.700.000	
3b. Opheffing ISD	3/25	€ 11.400.000	2.052.000
4. Automatisering	4/25	€ 250.000	40.000
5. toename bijstand	10/25	€ 725.000	290.000
6. toename bijz.bijstand	4/25	€ 225.000	36.000
7. verlaging eigen bijdrage	8/25	€ 150.000	48.000
8. toename Wmo	8/25	€ 2.197.700	703.264
9. 5 jaarsrisico PGB	1/25	€ 3.832.856	153.314
10. informatiebeveiliging	12/25	pm	-
11. nieuwe aanbesteding	1/25	€ 1.500.000	60.000
Totaal weerstandsvermogen			3.431.685

Tabel 22 verdeling weerstandsvermogen naar gemeente

Gemeente	%	Bedrag
Hillegom	18,38	630.594
Lisse	18,47	633.754
Noordwijk	35,46	1.216.744
Teylingen	27,70	950.593
Totaal		3.431.685

Conclusie:
De deelnemende gemeenten aan de ISD Bollenstreek moeten rekening houden met een weerstandsvermogen dat nodig is om de financiële risico's van de ISD Bollenstreek af te dekken, zoals in bovenstaande tabel is vermeld.

Tabel 23 Verloop kengetallen

Kengetallen:	2021	2022	2023	2024	2024	2025
Netto schuldquote	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%
Netto schuldquote gecorrigeerd						
voor alle verstrekte leningen	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%
Solvabiliteitsratio	0%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	-0,28%	-0,28%	-0,28%	-0,28%	-0,28%	-0,28%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote:
De netto schuldquote zijn alle schulden en overlopende passiva minus de vlottende activa in verhouding tot de totale baten voor mutaties reserves. Dit kengetal is laag bij de ISD Bollenstreek omdat er geen vaste schulden zijn.

Solvabiliteitsratio;
Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal weer. De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen, daardoor is het solvabiliteitsratio nul.

Structurele exploitatieruimte:
Is laag omdat de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Alleen de incidentele baten/lasten hebben bij de ISD Bollenstreek invloed op dit kengetal.

Grondexploitatie:
Is niet van toepassing.

Belastingcapaciteit:
Is niet van toepassing omdat de ISD Bollenstreek geen heffing kent.

3.1.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De ISD heeft geen kapitaalgoederen. De investeringen in software, hardware en inventaris zijn bij de oprichting van de ISD rechtstreeks door de deelnemende gemeenten gefinancierd. De investeringen in verband met de inrichting van het kantoorgebouw Amiant te Lisse worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 10 jaar (de duur van het huurcontract). Hetzelfde geldt voor de investering in automatisering, zij het dat de afschrijvingsperiode daarbij drie jaar bedraagt. Er worden voor deze vaste activa geen kostenegalisatievoorzieningen voor grootonderhoud getroffen. De onderhoudskosten worden derhalve jaarlijks begroot en verantwoord.

3.1.4 Financiering

De ISD rekent per jaar volledig af met de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat we geen eigen vermogen hebben en dus volledig afhankelijk zijn van de bevoorschotting door de gemeenten. Vanaf 2007 gaan de Rijksbijdragen rechtstreeks naar de gemeenten, waardoor we geen andere externe financiers hebben dan de gemeenten.

Kasgeldlimiet
Het Rijk heeft in 2000 regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Dit staat in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).
In de wet Fido is geregeld dat overheden de toezichthouders informeren over de kasgeldlimiet.
Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen.

Schatkistbankieren
De Eerste Kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Dat betekent dat het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden op 16 december 2013 van start is gegaan.

Het drempelbedrag is bepaald op 0,75% van de begroting met een minimumbedrag van € 250.000. Begroting 2023 is € 60.117.000 en 0,75% is € 450.878.

Voor de ISD Bollenstreek betekent schatkistbankieren dat wij onze overtollige middelen (alles > € 450.878) aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat wij ons geld niet langer bij banken buiten de schatkist mogen aanhouden.
Onze (verplichte) deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld.

Renterisiconorm
De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

De ISD Bollenstreek kent geen renterisico. De reden hiervan is dat we geen leningen hebben afgesloten.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte
De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Ieder jaar wordt er volledig afgerekend. De deelnemende gemeenten betalen maandelijks 1/12 van de begroting als voorschot. Hiermee kan de ISD Bollenstreek in de financieringsbehoefte voorzien.

Rentevisie
Rentevisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling. De ISD heeft geen rentedragende leningen en is derhalve geen rente verschuldigd. De renteontwikkeling heeft op dan ook geen invloed op de financiële positie van de ISD.

Rentekosten/-opbrengsten
De rentekosten/-opbrengsten bij de ISD bestaan uit de rente op de r/c die banken in rekening brengen of uitbetalen.

3.1.5 Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid
Ook in 2023 moeten wij voldoen aan de wettelijke rechtmatigheidseisen. Er is een wetswijziging aangenomen over rechtmatigheid in jaarrekeningen van gemeenten. Door deze wijziging zal het Dagelijks Bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording af moeten geven in de jaarstukken. De externe accountant geeft dan alleen nog een controleverklaring af met een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening.

De accountant zal haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt.

Deze rechtmatigheidsverantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. De grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3,0% van de totale lasten € 60.117.000.

Participatie
We verwachten in 2023 een stijging van de klantenaantallen. Voor de PW betekent dit dat de uitgaven binnen de verwachte budgetten blijven. Voor de bedrijfsvoering geldt dat het werk door loopt.
Het aantal loonkostensubsidies stijgt. Voor de bijzondere bijstand geldt dat het een open einde regeling is.

Zorg
Voor de Wmo voorzieningen geldt dat het open einderegelingen zijn. De begroting wordt opgesteld aan de hand van ervaringscijfers en verwachte ontwikkelingen. Ondanks dat dit zorgvuldig plaatsvindt, is het mogelijk dat er veel meer of veel minder van een voorziening gebruik gemaakt wordt. De ISD zal de gemeenten bij afwijkingen van de begroting zo snel mogelijk informeren over de financiële gevolgen.
We hebben geen directe invloed op het aantal aanvragen. De enige manier om de hoogte van de uitgaven te sturen is aanpassing van het beleid waaronder voorzieningen worden verstrekt. Dat is per definitie een actie achteraf. Hierdoor kunnen de uitgaven in enig jaar (explosief) stijgen of dalen.

3.1.6 Verbonden partijen

De ISD is niet verbonden aan andere partijen.

3.1.7 Grondbeleid

De ISD heeft geen grond en derhalve ook geen grondbeleid.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Tabel 24 Baten en lasten

Financiele begroting 2023		Baten	Lasten	Saldo
(x € 1.000)				
Programma's				
Participatie		609-	27.699	27.090
Zorg		819-	30.494	29.675
Overhead			3.352	3.352
Saldo baten en lasten programma's				60.117
Overzicht algemene dekkingsmiddelen				
Bijdragen gemeenten		60.117-		60.117-
Geraamde resultaat / structureel begrotingssaldo				-

4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De financiële begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

4.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen welke is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooien op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

4.4 Uiteenzetting van de financiële positie

Tabel 25 EMU saldo

Omschrijving	Realisatie 2021 x € 1000,-	Begroting 2022 x € 1000,-	Begroting 2023 x € 1000,-	Begroting 2024 x € 1000,-	Begroting 2025 x € 1000,-	Begroting 2026 x € 1000,-
Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	51	51	51	51	43	0
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de						
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans w orden geactiveerd						
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen						
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:						
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa						
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw -, w oonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie						
Baten bouw grondexploitatie:						
Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantw oord						
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen						
Lasten ivm transacties met derden, die niet via de exploitatie						
Berekend EMU-saldo	**51**	**51**	**51**	**51**	**43**	**0**

Tabel 26 Geprognotiseerde balans

Geprognotiseerde balans per 31 december	Realisatie 2021 x € 1000,-	Begroting 2022 x € 1000,-	Begroting 2023 x € 1000,-	Begroting 2024 x € 1000,-	Begroting 2025 x € 1000,-	Begroting 2026 x € 1000,-
ACTIVA						
Vaste Activa						
Materiele vaste activa						
- investeringen met een economisch nut	196	145	94	43	0	0
Totaal vaste activa	**196**	**145**	**94**	**43**	**0**	**0**
Vlottende activa						
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar						
- vorderingen openbare lichamen	-	-	-	-	-	-
- overige vorderingen	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlopende activa	-	-	-	-	-	-
Totaal vlottende activa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal-generaal	**196**	**145**	**94**	**43**	**0**	**0**
PASSIVA						
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar						
- schulden openbare lichamen						
- overige schulden	196	145	94	43	0	0
Totaal vlottende passive	**196**	**145**	**94**	**43**	**0**	**0**
Totaal-generaal	**196**	**145**	**94**	**43**	**0**	**0**

4.5 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Tabel 27 Geraamde baten en lasten

Hoofdtaakveld (x € 1.000)	Taakveld	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	3.352	3.352-
Sociaal Domein	6.3 Inkomensregelingen	27.699	27.699-
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.157	3.157-
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	23.956	23.956-
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.562	2.562-
TOTAAL		**60.726**	**60.726-**

5 Meerjarenraming

Tabel 28 Overzicht van meerjarenbegroting 2024-2026

	begroting		
x € 1.000	**2024**	**2025**	**2026**
Lasten			
Salariskosten ISD	7.849	8.006	8.166
Personeelsvergoedingen ISD	81	83	85
Overige personeelskosten	224	229	233
Huur kantoor	398	406	414
Automatisering	530	540	551
Reclame- en promotiekosten	17	18	18
Vakliteratuur	7	7	7
Huisvestingskosten	65	67	68
Kantoorkosten	220	225	229
Accountantskosten	75	76	78
Advieskosten	69	70	71
Inhuur en uitzendkrachten	184	187	191
Uitbestedingen Teylingen	309	315	321
Uitvoeringskosten derden	55	57	58
Algemene kosten	77	78	80
Bank- en Rentekosten	11	11	11
Afschrijving kantoormeubilair	41	42	42
Uitvoeringskosten Tozo	204	208	212
Uitvoeringskosten Vroeg erop af	96	98	100
Incidentele baten en lasten	-	-	-
subtotaal	**10.512**	**10.722**	**10.937**
Toerekening Participatie	**4.218-**	**4.303-**	**4.389-**
Toerekening Zorg	**2.875-**	**2.932-**	**2.991-**
Totaal Overhead	**3.419**	**3.488**	**3.557**
Uitkeringen			
Participatie	27.632	28.185	28.749
Zorg	30.268	30.874	31.491
Totaal uitkeringen	**57.900**	**59.058**	**60.240**
Saldo baten en lasten	**61.320**	**62.546**	**63.797**
Bijdrage gemeenten	**61.320-**	**62.546-**	**63.797-**
Structureel begrotingssaldo	**-**	**-**	**-**

In bovenstaande cijfers is uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid en wetgeving.

6 Bijlage

6.1 Taakstellingen

Tabel 29 Overzicht verwerking bezuinigingsopdracht
(x €1.000)

Begroting 2022	10.324
indexatie lonen 3,7%	308
indexatie overige 2,5%	50
totaal toegestaan	10.682
begroting 2023	10.306
verschil	376

Het dagelijks bestuur van Holland Rijnland heeft besloten om akkoord te gaan met indexering van lonen en prijzen binnen Gemeenschappelijke Regelingen van 3,7% voor de lonen en 2,5% voor de prijzen (netto materiaal).

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt, voldoet de ISD aan de financiële kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen.

6.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Tabel 30 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Verdeelsleutel exploitatiekosten	**Inwonertal**	**Lage inkomens**	**% gewogen gemiddeld**
Hillegom	22.419	3.021	18,38
Lisse	23.212	2.953	18,47
Noordwijk	44.502	5.674	35,46
Teylingen	38.169	4.023	27,70
Totaal	128.302	15.671	100,00
*Aantallen uit het rekenmodel septembercirculaire 2021, uitkeringsjaar 2023			

6.3 *Verdeling kosten begroting 2023 per gemeente*

Tabel 31 Kostenverdeling per gemeente

Participatie	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
(x € 1.000)					
Lasten:					
PW	3.433	3.203	7.431	5.319	19.387
Loonkostensubisidie	219	205	475	340	1.239
Medische keuringen	11	11	21	17	60
Wet Inburgering	98	98	189	148	533
Inkomensondersteunende voorzieningen	444	449	786	667	2.346
Totaal lasten:	**4.205**	**3.967**	**8.902**	**6.490**	**23.564**
Baten:					
Debiteurenontvangsten BUIG / Bbz	80-	75-	174-	124-	453-
Debiteurenontvangsten LKS	2-	2-	4-	3-	11-
Debiteurenontvangsten Tozo	3-	3-	5-	4-	15-
Debiteurenontvangsten Ink. Voorz.	24-	24-	46-	36-	130-
Totaal baten:	**109-**	**103-**	**229-**	**167-**	**609-**
exploitatiekosten	760	764	1.466	1.146	4.136
Totaal programma Participatie	**4.856**	**4.627**	**10.139**	**7.468**	**27.090**
Zorg					
Lasten:					
Wmo - HbH ZIN	1.782	1.852	3.310	2.335	9.279
Wmo - HbH PGB	63	122	144	69	397
Wmo - begeleiding ZIN	1.987	2.333	2.449	3.102	9.870
Wmo - begeleiding PGB	127	161	327	261	876
Wmo - beschermd w onen	68	158	127	212	564
Wmo - rolstoelen	144	173	275	179	771
Wmo - collectief vervoer	169	149	382	230	929
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	242	200	515	239	1.196
Wmo - w oonvoorzieningen	203	181	471	335	1.190
Wmo - onderzoekskosten	8	7	18	8	42
Totaal WMO	**4.791**	**5.335**	**8.016**	**6.971**	**25.113**
Jeugd					
PGB Jeugd	505	451	962	644	2.562
Totaal lasten	**5.295**	**5.786**	**8.978**	**7.615**	**27.675**
Baten:					
Wmo - Eigen bijdrage	144-	155-	252-	189-	740-
Debiteurenontvangsten w mo	0-	1-	12-	23-	36-
Schuldregelingen	8-	8-	15-	12-	43-
Totaal baten:	**152-**	**164-**	**279-**	**224-**	**819-**
Programma Zorg	**5.143**	**5.623**	**8.699**	**7.391**	**26.856**
Exploitatielasten	518	520	999	781	2.818
Totaal programma Zorg	**5.661**	**6.143**	**9.698**	**8.172**	**29.674**
Totaal Overhead	**616**	**619**	**1.189**	**929**	**3.352**
Totaal bijdrage Gemeenten	**11.133**	**11.390**	**21.026**	**16.568**	**60.117**

7 Lijst van afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AOW	Algemene Ouderdoms Wet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
BCF	Btw-compensatiefonds
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DB	Dagelijks Bestuur
EMU	Economische Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
fte	full-time equivalent
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HbH	Hulp bij het Huishouden
IC	Interne Controle
I-deel	Inkomens-deel
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
ISD Bollenstreek	Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek
P&O	Personeel en Organisatie
P-deel	Participatie-deel
PGB	PersoonsGebonden Budget
PW	Participatiewet
Sdv	Schulddienstverlening
Sisa	Single information single audit
SPW	Service Punt Werk
Suwi	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
ZIN	Zorg In Natura